

Θεέ μου ! . . Θεέ μου ! . . . ἔλεησέ τὸν δυστυχῆ τοῦτον πατέρα !

Ἐπειτα, πλησιάζων εἰς τὴν κλίνην, τὴν ὁποίαν ἡ δυστυχὴς Λουκία δὲν εἶχε δύναμιν πλέον ν' ἀφήσῃ, τῆς ἐσφιγξεν ἡσύχως τὴν χεῖρα. Ἡ πάσχουσα νεῆνις ἤ τένις πρὸς αὐτὸν θλιβερὸν βλέμμα.

— Ἀπομάκρυνε τὸν πατέρα μου, ἐμουρμούρισε σιγαλὰ, δὲν βαστάζει πλέον ἡ καρδιά μου νὰ τὸν βλέπω.

— Ἦθελαν νὰ τὸν ἀποχαιρετήσῃς πρότερον, ἀγαπητῇ, φιλετῇ μου νέα, εἶπε σιγαλὰ πρὸς αὐτὴν ὁ ἰατρός, καὶ θέλων νὰ σοῦ δώσω εἰς τοῦτο δύναμιν, σοῦ ἔφερα ποτόν.

Ἡ Λουκία ἔνευσε καταφατικῶς, καὶ ὁ Μόλδεν τῆς ἔδωκεν ἡσυχὰ τὸ ποτόν εἰς τὰ χεῖλη τῆς, ὑψόνων τοὺς ὀφθαλμούς του πρὸς τὸν οὐρανόν, ὥς ἐπικαλούμενος τὴν συμμαχίαν του.

Μετ' ὀλίγας στιγμᾶς, ἡ ἀσθενὴς ἀνεστέναξε βαθέως καὶ ἔκλεισε τοὺς ὀφθαλμούς.

— Ἄς γονατίσωμεν ! ἀνέκραξεν ὁ ἰατρός, ἄς γονατίσωμεν καὶ ἄς παρεκαλέσωμεν τὸν Ὑψίστον νὰ σώσῃ τὸ τέκνον μας. Καὶ οὕτως ἔλοι εἰ τῆς οἰκίας ἐγονάτισαν, καὶ ἄλλο τι πλέον δὲν ἤκούετο εἰμὴ προσευχαὶ καὶ θρήνοι.

Ὅλίγαι στιγμαὶ παρήλθαν οὕτως· ἔπειτα ὁ Μόλδεν, λαβὼν εἰς τὰς χεῖράς του τὰς χεῖρας τοῦ Γουίντερ, καὶ θέλων νὰ τὸν ἐγκαρδιώσῃ, τοῦ διηγήθη τὸ μυστήριον, τὸ ὁποῖον, πολλὴ ἀργὰ ἴσως, τοῦ εἶχεν ἐμπιστευθῇ ἡ Λουκία.

— Ἡ ἀσθενεία τῆς εἶχε ρίζας βαθείας, ἐπρόσθεσε μετὰ ταῦτα, καὶ διὰ τῆς λογικῆς μόνης δὲν ἐθεραπεύετο, οὐδ' ἦτον δυνατόν νὰ τῆς δώσωμεν νὰ νοήσῃ ὅτι ἡ ὑπανδρεία τῆς ἐξαδέλφης τῆς συνέβη κατὰ τύχην ἀπλῆν καὶ σύμπτωσιν, ὥς ἐνίοτε συμβαίνει· διὰ τοῦτο καὶ δὲν ἠθέλησα κἄν νὰ πολεμήσω τὴν νοσοῦσαν φαντασίαν τῆς· τῆς ἔδωκα ὅμως ποτόν ναρκωτικόν, διότι, ἀφοῦ ἅπαξ παρέλθῃ ἡ ὀλεθρία ὥρα, ἴσως ἡμπορέσωμεν ν' ἀναλάβωμεν τινα ἐλπίδα· ἀλλὰ εἰς μόνον τὸν Θεὸν ἔχω τὸ θάρρος μου, ὁ Θεὸς μόνος ἡμπορεῖ ἀκόμη νὰ τὴν σώσῃ !

Μετὰ ταῦτα, διαδοχῇ δακρύων, προσευχῶν καὶ ἐλπίων παρήλθεν ἡ νύξ. Ἀπὸ καιρὸν εἰς καιρὸν, ὁ Μόλδεν ἐσουμβουλεύετο τὸν σφυγμὸν, ἠῆκροάζετο τὴν πνοὴν τῆς ἀσθενοῦς. Καὶ κἀνὲν πρόσκομμα δὲν ἐδυσκόλαινε τὴν θαυμασίαν σχεδὸν ταύτην θεραπείαν. Εἶχε φέξει τέλος πάντων, ὅταν ἡ Λουκία ἤνοιξε τοὺς ὀφθαλμούς.

— Ποῦ εἰμαι ; εἶπε κυττάζουσα ἔθαμβος τὰ φαῖδρα τῶν περιεστώτων πρόσωπα.

Ὁ ἰατρός ἔνευσε πρὸς τὸν λόρδ Γουίντερ, καὶ, πλησιάζων πρὸς τὸν ἀσθενῆ, χαμογελῶν τὴν ἡρώτησε·

— Δὲν ἀγαπᾷς νὰ σηκωθῇς μίαν στιγμὴν, φιλετῇ μου κυρία Λουκία, καὶ νὰ παρעureθῇς εἰς τὸ πρόγειον μᾶς τῆς ἡμέρας τῶν Χριστουγεννιάων ;

— Τῆς ἡμέρας τῶν Χριστουγεννιάων ! ἀνέκραξεν ἡ Λουκία, καὶ αἱ παρειὰ τῆς ἐχρωματίσθησαν καὶ εἰς ὁφθαλμοὶ τῆς ἐτόξευσαν φλόγας. Χριστοῦγεννα ἔχομεν σήμερον ; ὦ ! σὰς ἐξορκίζω εἰς τὴν ψυχὴν σας, μὴ μὲ ἀπατατε !

Ὁ λόρδ Γουίντερ ἔλαβε καὶ αὐτὸς τὴν χεῖρα τῆς Λουκίας.

— Εἰς τὴν ψυχὴν μου, εἶπεν, εἰς τὴν τιμὴν μου τὴν ἀμέλυντον, κόρη μου, σήμερον ἔχομεν Χριστοῦγεννα, καὶ ἡ κακὴ προφητεία ἧς μόνῃ σοῦ ἔφερε τὸν θάνατον εἶναι ψευδής.

— Ἐσώθην ! . . . ἐσώθην, Θεέ μου ! . . . ἀνέκραξεν ἡ νεῆνις, καὶ ἔπειτα λειποθυμήσασα.

Καὶ ἐσώθη τῷ ὄντι, διότι ἀπὸ τὴν ἡμέραν ἐκείνην ἔλα τὰ φοβερά τῆς ἀσθενείας συμπτώματα ἐξηλειφθῆσαν ὀλίγον κατ' ὀλίγον· ἀνέλαβε τὴν ὑγίειαν τῆς, τὰ ζωηρὰ χρώματα τῆς νεότητος, καὶ, ὅταν διηγείτο τὴν φρικτὴν ἱστορίαν τῆς, ἔλεγε τῶν φιλαινάδων τῆς·

— Καὶ πρὸ πάντων μάθετε νὰ καταδαμάζετε τὴν φαντασίαν σας· διότι ἄλλως, θὰ σᾶς φονεύσῃ ἀνηλεῶς. Εἶναι τίποτε τρελλότερον τῆς φαντασίας ;

(Ἐκ τοῦ γαλλικοῦ.)

Ο ΙΩΑΝΝΗΣ ΖΑΜΠΕΛΙΟΣ.

Ἡ Ἐπιάννησος, ὑπῆρξεν αἰετοπτεροῦ γόνιμος ἐνδόξων ἀνδρῶν· κατὰ τοὺς πικροὺς μάλιστα χρόνους τῆς δουλείας, ὅτε ξηρανθέντων τῶν μαστῶν τῆς δυστυχοῦς Ἑλλάδος, τὰ τέκνα αὐτῆς πειναλέα ἐδίωκοντο ἐνθεν κακεῖθεν, αἱ ἐπ' ἀδελφοὶ συσφιγχνεῖσθαι ἀδιάρρηκτοις δεσμοῖς, ὑπέβαλψαν, μετὰ τινων ἄλλων πνευστιωτῶν ἐλληνίδων τροφῶν, τὰς τελευταίας βράνδας τοῦ Ἑλληνικοῦ πνεύματος, τοσοῦτον μέλλοντος μετὰ ταῦτα ν' ἀναβλαστήσῃ ἀφρόνως.

Καὶ ἐάν τις ἀναδηφύσῃ τὰ χρονικά τῶν γηραιῶν τούτων κοιτίδων τοῦ Ἑλληνισμοῦ, ὁποίας εὐφυίας γενναιότητος, τόλμης, σοφίας, ἀποκυήματα θέλουν προκύψει ! Κατὰ τοὺς τελευταίους τοσούτους τέσσαρας αἰῶνας, ποῦ δὲν ἀναφαίνεται Ἑπτανήσιος ; Ἰδὲ καὶ ἐπὶ τοῦ θρόνου τῶν Ἰνδιῶν ἀνυψούμενον καφεπώλην Ἑπτανήσιον, τυχόντα δώρων καὶ τιμῶν παρὰ τοῦ Λουδοβίκου ΙΔ'. καὶ ἐπὶ μεγαλητέρας τιμῆς, τῆς παρὰ τοῦ Βολταίρου μνείας εἰς ἐν τῶν πολλῶν ἀριστουργημάτων του· (1) Τινῶν ὅμως ἡ κυριώτερα ἀρετὴ, τὸ πρώτιστον προσὸν εἰς τὴν εὐγνωμοσύνην τοῦ Ἑλληνισμοῦ ἐστὶν αὐτὴ ἡ πάλῃ των ὑπὲρ τοῦ Ἑλληνισμοῦ ὁποίας καρτερίας, γενναιοψυχίας, ὁποίου ἐθνισμοῦ ἰσχύς ἀπητεῖτο εἰς τοὺς πρωταθλητὰς ἐκείνους ἵνα πολεμήσωσι τὴν ἐπ' ἄρχῃν τοῦ ξενισμοῦ ! Στοχάσθητι ὅτι αἱ νῆται ἐξενοκρατοῦντο, καὶ ὅτι ἐτιμῶντο καὶ ἡμοῖοντο ἐπομένως παρὰ τῶν ξένων, οἱ φρονούντες καὶ πράττοντες ξένα ! Ἡ ἀνάγκη, ἡ φιλοδοξία, ἡ κοινὴ χρῆσις, ἡ ἀνάγκη σχεδὸν πάντας ν' ἀποσκορακίζωσιν ἄκοντας ἴσως, τὴν πατρῴαν γλῶσσαν καὶ συμπεριφορὰν· δὲν εἶναι ἄρα ἀξιοθαύμαστοι εἰ παλαίοντες κατὰ τῶν καταστρεπτικῶν τούτων στοιχείων, εἰ προφτεύοντες διὰ τῶν λόγων καὶ ἔργων των τὴν μέλουσιν παλιγγενεσίαν μας ;

Εἰς τούτων διαφῆξε καὶ Ἰωάννης Ζαμπέλιος ὁ Λευκάδιος.

Περὶ τούτου θέλω ἀναφέρει ἐν παρόδῳ. Εἰς μὲν τὸν ἱκανὸν καὶ εἰδήμονα χριτικὸν ἀπόκειται μόνον νὰ μελετήσῃ τὸν ποιητὴν, εἰς ἐμὲ δὲ ἄς ἐπιτραπῇ ἀπλὴ σχεδιογράφησις ἐντυπώσεων καὶ ἀναμνήσεων.

(1) Siecle de Louis XIV et de Louis XV.

Τὸ πρὸ μυρίων ἐτῶν καταποντισθὲν εἰς τὰ ὕδατα τῆς Λευκάδος δαιμόνιον τῆς Λεσβίου ποιητρίδος, περιπλανᾶτο παρὰ τὰς ἐρήμους καὶ ἀποτόμους ἀκτὰς τῆς νήσου, μάτην ζητοῦν τάφον, ὅτε τὴν 24 Ἀπριλίου τοῦ 1787 μετεμψυχώθη ἐν νεογνῷ, ὀνομασθέντι, Ἰωάννης Ζαμπέλιος. Ἀπὸ πρώτης πνοῆς τοῦ ἀνεφάνη τὸ Ἑλληνικὸν δαιμόνιον . . . μάτην ἐπροσπάθουν νὰ τῷ διδάξωσι τὴν Ἰταλικὴν γλῶσσαν . . . τὴν ἐμίσει ἐξ ὅλης καρδίας, τὴν Ἑλληνικὴν μόνον φιλῶν, τὴν φιλάτην Ἑλληνικὴν ὅτε κατὰ τὸ 1804, ἔνεκα τῆς ἐλλείψεως ἡμιδαπῶν διδακτηρίων μετέβη εἰς Βολωνίαν τῆς Ἰταλίας ἵνα διδαχθῇ τὰ νομικὰ, χάριν πόρου ζωῆς, ἠγνώει παντελῶς τὴν γλῶσσαν τῆς χώρας. Ἐκτοτε ἀρχίζει ἡ ὀδυνηρὰ ἐκείνη πάλη, ἥς οὐχὶ ὁ τυχὼν δύναται νὰ σταθμίσῃ τὰς βατάνους ἀνάγκη νὰ διδαχθῇ μόνος τὴν γλῶσσαν, ἀνάγκη νὰ μυηθῇ ἐπιστήμης, πάντεσι ἀντιθέτου πρὸς τὴν ψυχικὴν τάσιν του, πολέμιου μάλιστα αὐτῆς, καὶ ὅμως ἦτον ἀνάγκη νὰ ὑποκύψῃ! . . . ὅποια τὰ θύματα τῆς ἀνάγκης! . . . τοῦ θηριωδιστέρου τούτου κοινωνικοῦ θηρίου . . . μεγαλοφυῆ Βίκτορ Οὐγέ, πόσον καλῶς ἀνέλυσας τὴν σκωρίαν ταύτην τῆς κοινωνίας. (1) . . . μάχαιραν λαιμητόμου.

Ὁ νέος ὅμως Ἕλλην, δὲν ἐγκατέλειπε τὴν μελέτην τῶν παιδικῶν φίλων του, καὶ ἀκραστάμενος τὴν ἐρμηνίαν τῶν Ἑλλήνων ποιητῶν παρὰ τῆς περιφήμου Καμπρόνης, καὶ μελετῶν κατ' ἰδίαν ἐξωπύρει τὸ ἐμφωλεῦον ἐν αὐτῷ δαιμόνιον ἐσχετίσθη καὶ μετὰ τῆς Ἰταλικῆς φιλολογίας, χάριν τῶν ἀριστουργημάτων τοῦ Ἀλφιέρη . . . Ὁ Ζαμπέλιος ἐνθουσιασθεὶς ἀπὸ τὰς τραγωδίας αὐτοῦ . . . μετέβη εἰς τὴν ἐν Φλωρεντίᾳ διαμονὴν τοῦ μεγαλοφυοῦς τραγωδοποιοῦ. Οὗτος εἶχε τότε ἀπανθίσει ὅλα τὰ στίλβοντα ποικιλόχροα ἄνθη τοῦ βίου, καὶ μισῶν τὸ ἀνθρώπινον γένος, οὐχὶ μόνον ἠνοχλεῖτο νὰ ὑποδεχθῇ ξένον ἢ οἰκεῖον αὐτῷ, ἀλλ' ἠνοχλεῖτο ν' ἀναγνώσῃ καὶ τὰς πρὸς αὐτὸν ἐπιστολάς.

Ὁ Ζαμπέλιος φθάσας εἰς Φλωρεντίαν μετέβη εἰς τὸν οἶκον τοῦ Κόμητος ποιητοῦ.

— Νέος Ἕλλην, Κύριε Κόμη, ἐπιθυμεῖ νὰ σᾶς ἰδῇ, εἶπεν αὐτῷ ὁ ὑπηρέτης.

Ὁ ἐξήκοντούτης τότε Ἀλφιέρης ἐμελέτα κατὰ πρῶτον τὴν Ἑλληνικὴν γλῶσσαν.

— Ἀς ἐλθῇ.

Ὁ ὑπηρέτης προσεκάλεσε τὸν νέον Ἕλληνα νὰ εἰσελθῇ.

Ἡ Συνέντευξις των διήρκεσεν ὥρας τινάς, καθ' ἃς ὁ Ἰταλὸς ποιητὴς, ἀκούσας Ἕλληνα ἀναγιγνώσκοντα τὴν Ἑλληνικὴν γλῶσσαν ἀπεδοκίμασε τὴν ἐραστμιανὴν προφορὰν, ἀναγνωρίσας τὴν γνησιότητα τῆς ἰδικῆς μας. Ἐπὶ τέλους τὸν ἀπεχαιρέτησε, προσκαλὼν αὐτὸν νὰ ἔλθῃ νὰ μείνῃ εἰς Φλωρεντίαν τὸ προσεχές ἔτος κατὰ τὰς διακοπὰς τῶν μαθημάτων.

Ἡ τῶν δύο ποιητῶν συνέντευξις, συνέτεινε πολὺ εἰς τοῦ δευτέρου τὴν ἐπιμονὴν καὶ τὴν ἐμπνευσιν, καὶ εἰς πολλὰ χωρία αὐτοῦ ἀναβλύζει ὁ Ἀλφιερικὸς ἀσπασμός. Ἐτος ὁλόκληρον ὁ Ζαμπέλιος τὸν Ἀλφιέρη ὠνεύρετο. Ἐπὶ τὸ τέλος αἱ διακοπαὶ τῶν μαθημάτων, καὶ ἀσθμαίνων κατέρχεται εἰς Φλωρεντίαν. Πένθιμος ἥχος κωδῶνων προσκρούει τὴν ἀκοήν του ἄκων ἀνατριχιάζει, καὶ πληροφορεῖται τὸ αἷτιον τοῦ γενικοῦ πένθους . . . φεῦ! εἶχεν ἐκπνεύσει τῆς Ἰταλίας ὁ τελευταῖος δραματογράφος . . .

Ὁ Ζαμπέλιος λαβὼν τὸ διδακτορικὸν δίπλωμα εἰς Πίσαν τῆς Τοσκάνης, μετέβη εἰς Παβίαν, ὅθεν ἐσχετίσθη μετὰ τῶν ἐνδόξων ἐπίσης ποιητῶν τῆς Ἰταλίας Μόντη, Φοδηλόου, Πινδεμόντε, Βιμορέλλη καὶ ἄλλων. Ἐκεῖ καὶ εἰς Βολωνίαν ἦσαν καὶ ἄλλοι νέοι Ἕλληνες, οἵτινες ἐμελέτουν τὴν ἀρχαίαν Ἑλληνικὴν, ἀλλὰ πρὸς ὅρελος ξένης φιλολογίας ἀλλοτρίου ἔθνους, καὶ ἐκάγχαζον τὸν Ζαμπέλιον ὄνειροπολοῦντα Ἑλλάδα, καὶ ἔθνος Ἑλληνικόν.

Ἀπὸ τῆς Παβίας, ὁ Ζαμπέλιος μετέβη εἰς Παρίσι πρὸς συνέντευξιν ἄλλου ὄνειροπολοῦντος νεο-ελληνικὴν φιλολογίαν, ἔθνος Ἑλληνικόν . . . τοῦ Κοραῆ. Ὁ ἕτερος οὗτος προφηταπόστολος τῆς παλιγγενεσίας τοῦ ἔθνους μας, διέγνω τὸν μέλλοντα ποιητὴν, καὶ εἶπεν αὐτῷ τὰς λέξεις ἐκείνας, αἵτινες οὐδέποτε διασκεδάζονται ἀπὸ τῆς μνήμης καὶ ἀπὸ τῆς ψυχῆς ἡμῶν, διότι ἀποσταλάζουν ἀπὸ εἶδος πληθρες εἰλικρινείας, πληρες θείας ἀποκαλύψεως, ἀπὸ στόμα τοιοῦτου ἀνδρός: γράφον . . . γράφον! . . .

ὑπὸ δύο λοιπὸν ἐνδόξους Ἑλληνιστὰς τῷ ἀπεκαλύφθη ἡ Μοῦσα ὑπὸ τὴν Καμπρόνην καὶ ὑπὸ τὸν Κοραῆ, ἡ κάλλιον εἶπεν παρὰ τῆς Καμπρόνης μὲν τὸ δαιμόνιον προπαρεσκευάσθη, παρὰ τοῦ Κοραῆ δὲ ἀπελύθη εἰς τὸ ἄπειρον τοῦ σταδίου.

Ἐπιστρέψας εἰς Λευκάδα, ἐδιορίσθη πάραυτα δικαστής ἐνταῦθα ἀρχίζει ἡ τρίτη καὶ τελευταία περίοδος τῆς ἀξιοθαυμάστου, τῆς ἡρωϊκῆς πάλης. Τὸ δαιμόνιον πνεῦμα ἐτοιμάμαζενον πρὸ πολλοῦ διὰ τὸν ἀγῶνα, ἀνεπὶ δα βιαίως εἰς τὴν ἐνθουσιῶσαν ψυχὴν τοῦ νέου Ἑλλήνος, ἀλλὰ δεσμὰ, δεσμὰ ἔσως ἀδιάρρηκτα τὸ κατεδυνάστευον. Αἱ ξηραὶ νομικαὶ ἐργασίαι κατήναζον τὸ ἐνθουσιὸν πῦρ, ἡ ἔλλειψις ὕψους καὶ στίχου ὑπῆρχε τάφος, ἦν ἀδυνατεῖ νὰ ὑπερπηρῇ. Ἀντριχιάσα ὅταν ἀνέγνωσα τὸν ἐπόμενον παράγραφον, διανοούμενος τὴν δυστοκίαν αὐτοῦ προσελθοῦσαν ἀπὸ τὴν τότε ἀτέλειαν τῆς γλώττης μας, ἥς ἔνεκα, μία ὑπαρξίς, μέλλον λαμπρὸν ἐμελλε νὰ ταφῇ . . . « Πρὸ πολλοῦ, λέγει ὁ Ζαμπέλιος εἰς τὸν πρόλογον τῶν τραγωδιῶν του, ἐπεθύμησα νὰ γράψω τραγωδίας ἄλλ' ἡ ἀτέλεια τῆς ἐτι ἀπολιτεύτου γλώττης μας, καὶ ἡ ἐλλείψις ἐπιτηδείου στίχου καὶ ὕψους τραγικοῦ, κατ' ἀρχὰς με ἐδειλίσαν τόσο, ὥστε μικρὸν ἔλλειψε νὰ παραιτήσω ὡς ἀτελεσφόρητον τὴν ἐπιθυμίαν μου. »

Ἡ ἐνθους ὅμως Ἑλληνικὴ εὐφυΐα του, συντρίψασα πᾶν πρόσκομμα ἀνεπετρώθη καὶ ἀνεφάνη ὁ Τιμολέων, πρώτη τοῦ Ζαμπελίου τραγωδία (1).

(1) Notre dame de Paris.

(1) Πρὶν αὐτοῦ ἐξέδωκε συλλογὴν ἀνακρεοντείων πονημάτων ἐκλείψασαν ἤδη.

Ἐξηκολούθει λοιπὸν ὁ γενναῖος νὰ παλαίῃ καθ' ὅ-
λων τῶν προσκομμάτων, καὶ ὅτε μετὰ δωδεκάωρον
δικολογικὴν ἑνασχόλησιν ἀπειρακροῦντο αἱ δυνάμεις
του, ἐξημβλύνετο ὁ οἶτρός του, ἐμικροπραγμῶναι ἡ
εὐφυΐα του, ἐταπεινοῦτο ἡ φαντασία του, τότε ὀλίγων
συγμῶν ἀνάπτυσιν ἀπολαμβάνων, "Ἐλληνα ποιητὴν
ἀσπράξας καὶ ἐξερχόμενος εἰς μεμονωμένον ὕψος, ἡ-
τένιζεν ἀπειρον ὀρίζοντα, ἀλλ' ὀρίζοντα δοῦλον . . .
ἡ καρδιά του τότε διεμελλίζετο, ἡ εὐφυΐα του οὐριοδρο-
μοῖ, ἡ φαντασία του ἀνεπεργάζετο καὶ μὲ τρέμουσαν
ἀπὸ τὸν ἐνθουσιασμόν χειρὰ ἔτεινε τὴν χαλαρωθεῖσαν
ὑπὸ τῆς ἀνάγκης Μελοποιμένειον λύραν του καὶ
ἔψαλλε . . . ἔψαλλε . . . ἀλλὰ ἡ ἐπαύριον ἐνῆρχετο
καὶ ἡ ἐπαύριον κατέστρεψε τὰ ἔργα τῆς πρωτεράιας.
Ἰδοὺ ὁποῖος ὑπῆρξεν ὁ μέγχι σήμερον ἀγὼν τοῦ ποιη-
τοῦ, ἀγὼν πνεύματος καὶ ὕλης, καθ' ὃν ὑπερενίκησεν
ἀγαθὴ τύχη τὸ πρῶτον.

Ἐτάρτη τοῦ Ζημιελίου τραγωδία ἐστὶ ὁ Ῥήγας,
προφητεία, ἀποκάλυψις τῆς παλιγγενεσίας τοῦ Ἑλλη-
νικοῦ ἔθνους· δνειρον τοῦ Ἑλληνος μαθητοῦ ἐν Βολω-
νίᾳ ὃ ἐγγὺς ἦτο νὰ πραγματευθῇ συνεργεῖα καὶ τῶν
ἀκαμάτων μόχθων τοῦ Ἑταίρου ποιητοῦ. Εὐτυχὴς
αὐτός! ἡ κηδεύουσα τοῦ Ἑλληνικοῦ ἔθνους πρόνοια ἐπέ-
τρεψεν εἰς τὸν δνειροπολοῦντα, νὰ συνεργασθῇ καὶ αὐ-
τός εἰς τὴν πραγματοποίησιν τῶν βεβιασμένων του. Ἐνῶ
αὐτὸς κρύφα συνεβόηθη τὴν ἐπανάστασιν ἀψηφῶν, καθὼς
καὶ μυρίοι ὅσοι ἐπανήσαιο, οὐχὶ μόνον τὴν εὐζωίαν του,
τὸ μέλλον του, ἀλλὰ καὶ αὐτὴν τὴν ζωὴν του ὁ Ῥή-
γας παριστάνετο εἰς Βουκουρέστιον, Ὀδησσὸν, καὶ
ἄλλου καὶ ἐνθουσίαζε τὴν νεολαίαν, τὴν τοσοῦτον ἀρει-
δῶς προσφέρουσαν τὸ αἷμα τῆς ὀλοκαύτωμα ὑπὲρ τῆς
ἀνεξαρτησίας τῆς φίλης Ἑλλάδος.

Ἐνδεκα εἰσὶν αἱ ἐκδεδομέναι καὶ ἀνέκδοται τοῦ
Ζημιελίου τραγωδίαί, ἃς κατὰ χρονικὴν τάξιν κατα-
γράφω. 1. Τιμολέων, 2. Κωνσταντῖνος ὁ Παλαιολό-
γος, 3. Γεώργιος Καττιρώτης, 4. Ῥήγας Θεσσαλός,
5. Μάρκος Βότσαρης, 6. Ἰωάννης Καποδίστριας, 7.
Γεώργιος Καραϊσκάκης, 8. Χριστῖνα Ἀναγνωστοπού-
λου, 9. Διάκος, 10. Κόδρος, 11. Ὀδυσσεὺς Ἀν-
δρούσου· πρὸς ταῦτα παρέφρασε καὶ τὴν Μήδεια
τραγωδίαν Κάισαρος Δελλαβάλου, μετὰ προσθήκης
χοροῦ καὶ ἄλλων εἰς διάφορα μέρη νοημάτων.

Ὁ ἐξηκονταδιετής Ζημιελίος ἐστὶ ὑψηλὸς τὸ ἀνά-
στημα· ἀφελὲς ἔχει τὸ βῆδισμα· ἡ πολύμοχθος κεφα-
λή του παρασύρει εἰς τὴν σοβαρὰν κλίσιν τῆς καὶ τὸ
ἰσχνὸν σῶμά του· πρόσωπον ἐπίμηκες, μέτωπον πλα-
τὺ ἐστεμμένον ὑπὸ συντημημένης λευκῆς καὶ ἀραιᾶς
κόμης· οἱ μεγάλοι ὀφθαλμοὶ του εἰσὶ γαλανοί, περι-
λάμπονται δὲ συνεχῶς ὑπὸ ἐνθουσιώδους τινὸς ζωηρό-
τητος, ἥτις πολλὰκις εἰς εὐμενῇ γλυκύτητα περιστέλ-
λεται· ἀλλ' ὁ γαλήνιος ἐκεῖνος οὐρανός, ὅτε τὸ δαιμό-
νιον ἀναπεταννῇ τὰς πτέρυγάς του, θολοῦται καὶ μετ'
ὀλίγων ἀστράπτει· ἡ τρικυμία διαδίδεται ἐφ' ὅλου τοῦ
ἀνώγωνος λευκοῦ προσώπου τοῦ γέροντος αἰδοῦ, ἕως
ὅτου νεφέλαι διαθλῶνται, καὶ τὸν κοπετὸν διαδέχεται
ὁ ὁμῆρος . . . ὁμῆρος δακρύων. Γίς εἶδεν ἐνθουσι-
ῶντα τὸν Ζημιελίον, καὶ δὲν ἐνθουσιάζθη;

Ὁ Ζημιελίος ἠδυνήθη νὰ συνδυάσῃ τὴν φανταστι-
κὴν, τὴν ὅπως δῆποτε εἰδικὴν ζωὴν τοῦ ποιητοῦ
μετὰ τῆς τοῦ κοινωνικοῦ ἀτόμου καὶ τῆς τοῦ ὑπάλλῃ-

λου. Συνδυασμὸς εὐτυχῆς, ἀναδεικνύων πρὸς ἅπαντας
ἀγαπητὸν τὸν Ζημιελίον. Τοῦ ἀνδρὸς τὸ παρελθόν,
τὸ παρὸν καὶ τὸ μέλλον ἐστὶ ἡ Ἑλλάς! αὐτὴ τὸ δνει-
ρον τῆς νηπιότητός του, αὐτὴ ἡ ἐρεμιάς τῆς νεότητός
του, αὐτὴ ἡ ἀπόδελψις τῆς ἀνδρικῆς ἡλικίας του, ἡ ἐλ-
πίς τῶν γηρατειῶν του, ἡ βακτηρία αὐτῶν. Θέλεις
νὰ γίνῃς προσφιλὴς τῷ γέροντι, ἀνάφερε αὐτῷ πε-
ρὶ Ἑλλάδος. Τὸ σπουδαστήριον τοῦ γέροντος ἐπο-
ποιοῦ τῆς Ἑλληνικῆς ἐπαναστάσεως ἐστὶ μουσεῖον αὐ-
τῆς, ἀποθήκη ἐνδόξων, ἱερῶν λειψάνων τοῦ ἀγῶνός
μας. Ἐνθεν καθεῖθεν ἐπιστολαὶ Μάρκου Βοτσαρίου,
Κολοκοτρώνη καὶ ἄλλων ῥάχῃ ἐνδυμάτων ὀπλαρχηγῶν
ὄπλα αὐτῶν, τρίχες τῶν πολυτίμων ἐκείνων κεφα-
λῶν, ὄνυχες χειρὸς ἀπελευθερωσάσης τὴν Ἑλλάδα.

Οἰκιακῶς, μικροσκοπούμενος ὁ Ζημιελίος ἐστὶ ὁ
αὐτός, γενναῖος, ἐλευθέριος, ἄκακος· καὶ ἐὰν ἐνίοτε
ἀναφκίνωνται εἰς αὐτὸν ὁρμαὶ δραστηρίου χαρακτήρος,
κολάζονται τοσοῦτον γενναίως ὑπὸ τῆς ὁρμεψύτου ἐ-
κείνης ἀγαθῆς ἀνταποδόσεως, ὥστε ἄκων τις ἀγαπᾷ
τὸν Ζημιελίον, νὰ ἰδῇ πρὸ πάντων ὅταν περιβλέπῃ τὴν
Ἑλληνικὴν νεότητα . . . καὶ πῶς νὰ μὴ τὸν ἀγαπᾷ;
Ἀλλὰ τῶρα ἴσως, ζῶντος αὐτοῦ, ζώντων τῶν πλειο-
τέρων παρ' αὐτοῦ διαδραματισθέντων προσώπων, συγ-
χρόνου ὄντος τοῦ πραγματευθέντος παρὰ τοῦ δραμα-
τουργοῦ θέματος, ἴσως δὲν δυνάμεθα νὰ τὸν ἐκτιμή-
σωμεν ἀρκούντως· ἀλλ' ὅταν μετὰ παρέλευσιν αἰῶνος,
ἀνατρέξουν οἱ ἀπόγονοι εἰς τοὺς πρώτους χρόνους τῆς
παλιγγενεσίας τῆς Ἑλλάδος καὶ ἀναλογισθῶσιν αἱ
δυσχέρειαι, ἃς ἔπρεπε νὰ ὑπερικήσῃ τὸ δαιμόνιον τοῦ-
το, διανοοῦμενοι τὴν ἑλλειψιν γλώττης, στίχου, θεά-
τρου, ἀμίλλης, θάρρους, πρὸς δὲ ταῦτα ἰσοσταθμοῦντες
τὰ τοῦ κοινωνικοῦ βίου, ἃ τῷ ἐπέδραθεν ἡ ἀνάγκη, θά
ἐκτιμήσουν τότε τὸν Ζημιελίον οἷος ἐστὶ, καὶ ἐὰν Αἰ-
σχύλον δὲν τὸν ἀνακηρύξουν, Θέσπιν βεβαίως τοῦ
νεωτέρου, Ἑλληνικοῦ θεάτρου, παραλληλισμόν, ὃν με-
τριοφρόνως προσέλαβεν ὁ ἴδιος, οὐδαμῶς ἐπαιρόμενος.
Θέσπιν ταπεινόν. Θέσπιν θεωρεῖ αὐτὸν ὡς τοιοῦ-
τος εἰργάσθη ὑπὲρ ἐνὸς διαδόχου, ὃν καθορᾷ εἰς τὸ
μέλλον. Καὶ ἐὰν τις τῷ ὄντι μελετήσῃ μετὰ σπουδῆς
τὰ ἅπαντα τοῦ Ζημιελίου θέλει ἀνακαλύψει εἰς ἕκα-
στον στίχον, οὕτως εἰπεῖν τὸ εὐγενὲς τοῦτο ἔργον,
ἔργον αὐταπαρνήσεως, ἔργον ἀναδεικνύον ἔτι μεγα-
λότερον τὸν πολὺν ποιητὴν.

M. Π. Β.

Η ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΤΗΣ ΑΔΕΞΑΝΔΡΕΙΑΣ.

Δημήτριος ὁ Φαληρεὺς διώκῃσας τὰς Ἀθήνας ἐπὶ δε-
καετίαν· διωχθεὶς δ' ἐπὶ τινος πολιτικῆς στάσεως κα-
τέφυγεν εἰς Αἴγυπτον παρὰ Πτολεμαῖον τὸν Εὐεργέ-
την πρῶτον Βασιλέα τῆς δυναστείας τῶν Λαγιδῶν·
ὁ πολυμαθὴς καὶ φιλόσοφος οὗτος ἀνὴρ ἦν εὐγλωττος
καὶ ἐπαγωγός, τὰ δὲ πολυπληθῆ καὶ ποικίλα αὐτοῦ
συγγράμματα ἔχαιρον φήμην μεγίστην. Ἐκεῖ πορευθεὶς
συνεδούλευσε τὸν Πτολεμαῖον νὰ συγκροτήσῃ βιβλιοθή-
κην τῶν συγγραφέων τῆς πολιτικῆς ἐπιστήμης, καὶ ἀ-
ναδίσκησῃ ἅπαντα τὰ συγγράμματα τὰ περὶ κυβερνή-